

Působení druhé vlastní bytosti v osudu a karmě

Rudolf Steiner

V duchovní oblasti, o níž se může říci, že *slova jsou na tomto místě činy a je musí následovat činy jiné*, v této oblasti se musí člověk najít jako živá myšlenková bytost. Benedictus to v 6. obrazu *Strážce prahu* vyjadřuje těmito slovy:

*Poznat se máš ve světových slovech,
vycítit se v myšlenkové síle světa.*

Zatímco jako lidé konáme ve fyzickém světě činy pohybem svých rukou, jsou ve Světovém slově bezprostředními činy myšlenky žijící ve zmíněném smyslu ve Světovém slově. Co je řečeno, je učiněno! Na tom záleží v duchovním světě. V duchovním rozhovoru je to, co činí jedna bytost druhé bytosti, co bytost činí ve vztahu k zevnímu duchovnímu světu, současně také kolem ní. Co je vyslovené, je všude činem! Tak se tedy sami musíme vžívat do duchovní oblasti. Pak se nacházíme jako živá myšlenková bytost mezi jinými živými myšlenkovými bytostmi. Musíme se chovat, tj. dát slovu možnost být činem v nás samých tak, jak se chovají druhé živé bytosti - smím-li použít tohoto mělkého slova. Co zde nacházíme? Už ani pro své vlastní Já (Selbst) nenacházíme nic z toho, co máme dole ve fyzickém světě i ve světě elementárním.

Toto Já, které člověk nese fyzickým a elementárním světem, je úhrnem zážitků skládajících se z dojmů fyzického světa a z toho, co pochází z myšlení, cítění a chtění, jež duše vyvíjí na fyzické úrovni. Avšak tyto dojmy a myšlení, cítění a chtění v té podobě, jak nám vystupují na fyzické úrovni, nemají pro duchovní svět žádný význam. Proto pro tak zvané lidské Já (Selbst) fyzické a elementární úrovně nacházíme v duchovním světě něco zcela jiného. Nacházíme zde ze sebe to, co je v našich duševních hlubinách sice vždy přítomné, ale co obyčejné vědomí fyzické úrovně nemůže v samotném člověku poznat. Svě Já nacházíme v duchovním světě jako jinou, druhou bytost.

Na konci těchto přednášek ukážu, podobně jako v závěrečné kapitole knihy *Práh duchovního světa* pak vysvětlím pro všechny, kdo by chtěli tušit rozpory, v jakém vztahu jsou zde používané názvy s terminologií, jakou jsem použil ve své *Teosofii a Tajné vědě*.

Zde se však může říci: Člověk žije ve svém fyzickém těle ve fyzickém okolí, a když z něho odejde, když žije mimo fyzické tělo, pak žije ve svém těle éterickém a jeho okolím je svět elementární; když také z tohoto těla vystoupí, pak v astrálním těle prožívá duchovní oblast. Při tomto prožívání, při tomto vycit'ování v astrálním těle nastává setkání, které člověk má v duchovním světě, setkání s druhou vlastní bytostí (Selbst), s oním druhým Já, o němž mluví Jan Thomasius na konci *Strážce prahu*, které v průběhu celého děje v *Probuzení duší* stojí vedle první vlastní bytosti u Jana Thomasia a vyvolává zážitky.

*Duchovní učednictví mi propůjčilo takové Já,
které se může prokázat silou
rozvinout vlastní tvoření....*

O této druhé vlastní bytosti v jejím principu ještě promluvíme. Je to něco, co člověk poznává, když se v duchovním světě učí pociťovat, vnímat a prožívat se ve svém astrálním těle, je to něco, co prochází pozemskými životy, co jde od inkarnace k inkarnaci. A to, co tu jde jednotlivými pozemskými životy, vetkává se mezi smrtí a novým zrozením do lidské bytosti tak tajuplným způsobem, že fyzické vědomí tuto druhou vlastní bytost obvykle nemůže vnímat, neboť ona, i když je současně s fyzickou bytostí člověka spojena, je právě v duchovním světě.

Jak působí tato druhá vlastní bytost? Vždyť se právě řeklo, že tato druhá vlastní bytost náleží duchovnímu světu v duchovní oblasti; je tedy živou myšlenkovou bytostí mezi živými myšlenkovými bytostmi. U nich jsou slova činy, a co způsobují, to způsobují tím, co můžeme jedním slovem nazvat inspirací. Inspirováním působí tato druhá vlastní bytost na přirozenost člověka. A co vlastně inspiruje?

Inspiruje to, co nazýváme svou karmou, svým osudem. A zde máme ten tajuplný děj. Co prožíváme, to bolestné, nebo radostné, co se v našem životě odehrává, je do něj z duchovního světa inspirováno naší druhou vlastní bytostí. Když jdete po ulici a prožijete něco, co se vám naskytne jakoby náhodou, pak je to inspirované z duchovního světa právě vaší druhou vlastní bytostí. Existuje tedy něco jako inspirace z duchovního světa, která se zjevuje na fyzické úrovni a způsobuje události, jež jsou vašim osudem v malém i ve velkém. Osud člověka je inspirován jeho druhou vlastní bytostí z oblasti ducha. Když jasnozřivá duše vejde do této oblasti ducha, pak prožije něco jako zjevení v rozmluvě duchů, kdy se může říci, že slova jsou činy. Ale vše, co se v duchovním světě děje, dostává svůj výraz ve světě fyzickém. Ať pozorujete kámen, rostlinu, mračno nebo blesk, za tím vším jsou duchovní bytosti a duchovní děje. Také za fyzickými ději vašeho osudu jsou duchovní bytosti a děje. Jaké duchovní bytosti a děje? Jsou to inspirace. To, co se v duchovním světě stalo duchovní rozmluvou, tj. Světové slovo, to působí jako inšpirátor lidského osudu. To je v duchovním poznání něčím neobyčejně významným.

Setkáme-li se se svou druhou vlastní bytostí, pak nás přejde chuť představovat si svou lidskou osobnost jen v tom ohraničení, v kterém si ji obvykle představujeme. Své Já, do něhož musíme zahrnout svou druhou vlastní bytost, rozšiřujeme celým svým osudem. A teprve pak jsme správnými lidmi, když stejně, jako počítáme k sobě svůj prst a říkáme: ten prst patří na fyzické úrovni k mému Já, si pak řekneme: i to patří ke mně - když si třeba způsobím krvácející ránu nebo když spadnu atd - neboť to vše je inspirováno naší druhou vlastní bytostí. Vstoupíme-li přes práh do duchovní oblasti, musíme mít na zřeteli, jak se s touto druhou vlastní bytostí setkáme. Vždy znovu si musíme uvědomovat, že v tom, co jsme se naučili, vyzorovali a zakusili ve fyzickém světě a také ve světě elementárním, že ve všem tom nemáme nic, co by mohlo souhlasit s poznávacími znaky duchovního světa, v němž myšlenky jsou živými bytostmi. Kdybychom tedy do duchovní oblasti vstoupili jen s tím, pak bychom v duchovní oblasti stáli před „ničím“. Co tedy vlastně můžeme vnést do této duchovní oblasti? Rozmysleme si to přesně! Duše musí přivyknout tomu, že v duchovní oblasti nemůže vnímat, myslet, cítit a chtít tak jako ve světě fyzickém i elementárním. To musí ponechat za sebou. Ale na to, co ve fyzickém světě zakusila, promyslela, pociťovala a chtěla, na to si musí *vzpomenout*. Jako z doby dřívější do doby pozdější přenášíme vzpomínky, tak musíme přenést z fyzické úrovně do duchovní oblasti, co jsme v duši posílili, takže do duchovního světa

musíme vstoupit s duší, která si vzpomíná na fyzický svět. A potom musíme snést něco zcela určitého. Co zde musíme snést, se může znázornit takto: Představte si, že by ve vašem obyčejném pozemském životě mohla nastat určitá chvíle, v níž by všechno vaše vnímání přestalo. Nemohli byste už nic vidět, slyšet, nic nového myslet, cítit ani chtít. Všechn dosavadní způsob života by ustal a vy byste věděli jen to, na co si můžete vzpomenout. Přesně v takovém stavu jste, když s jasnozřivým vědomím vystoupíte do duchovního světa. Tam není nic nového, co byste mohli pro první chvíli prožít. Chápete to jen ze svých vzpomínek. Vaše bytí spočívá v tom, co vám zůstalo ve vašich vzpomínkách. Duše se prožívá tak, že o sobě může říci: Ty jsi teď jen tím, čím jsi byla, tvé bytí je v tvém bytí minulém, přítomnost a budoucnost nemají zprvu pro tebe žádný smysl, tvá jsoucnost záleží v tom, že jsi byla. O tom se někdy snadno mluví, ale pohlížet na sebe tak, že jsme si sobě jen vzpomínkou, že nemůžeme prožívat žádnou přítomnost, že o svém bytí můžeme mluvit jen jako o bytí minulém, to je velmi závažná zkušenost.

A když člověk projde tímto prožíváním, když se jasnozřivá duše probouje až k němu, pak teprve začíná mít naprosto správné pochopení pro onu postavu, jejíž jméno jsem teď tak často vyslovoval, pro Lucifera. Neboť lidská duše se navenek do duchovní oblasti vžívá tak, že v určité chvíli prožije „ty jsi jen čímsi minulým“.

A právě Lucifer je bytostí, která je ve světovém řádu předurčená k tomu, aby byla neustále něčím, co bylo, byla pouhou minulostí, byla jenom tím, co daly uplynulé epochy Země, co minulé světové epochy přinesly duši Lucifera. A zatímco druhé božsky-duchovní bytosti, nacházející se v pravidelném postupu zemského vývoje, Lucifera odsoudily k minulosti, jeho život je založen na tom, aby si on sám se svou minulostí vydobyl přítomnost a budoucnost. Před jasnozřivým pohledem stojí Lucifer, uchovávaný ve svém bytí božskou duchovností pra- počátků světa, nesoucí ve své duši všechny nádhery světa, a přitom je odsouzen k nim jenom říci: Ty nádhery v tobě byly. A k získání přítomnosti a budoucnosti ve světovém řádu nastává jeho věčně trvající boj. Zatímco makrokosmická podobnost Lucifera s mikrokosmickou bytostí lidské duše je prožívána na prahu mezi elementárním a duchovním světem, zde prožíváme celou hlubokou tragiku této Luciferovy postavy. Začínáme něco tušit z velkých světových tajemství v hlubokém lůně bytí, kde bojuje jedna bytost s druhou, kde věk s věkem, stávající se bytostmi, stojí proti sobě v boji. Začíná vpravdě nazírání světa, kde duši proniká hluboká vážnost a hluboká důstojnost a kde se pociťuje něco z toho, co by se mohlo nazvat dechem věčných nutností prožívaných ve světové půlnoci, když nad bytím křižují blesky, které zářením osvětlují také něco takového jako postavu Lucifera, ale které v poznání umírají. A v umírání se formují v osudová znamení, takže jako forma vnitřní tragické karmy účinkují v lidské duši dál. Lidská duše sama, když se žitím pozvedne do těchto duchovních světů, má určitou chvíli, kdy je pouze něčím minulým, kdy stojí proti ničemu, kdy je jako bod ve světech vesmíru a jen jako bod se prožívá.